

สละบ้า

และมโหรีรามัญบ้านไร่

จังหวัดสมุทรสาคร

ดนตรีวิทยา

ณรงค์ชัย ปิฎกวัชต์

อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่ครั้งหนึ่งเมื่อก่อนพุทธกาล ราว ๕๐๐ ปี ยังไม่มีแผ่นดินปรากฏ มีแต่ผืนน้ำเว้งเว้าตามรอยรูปของอ่าวไทย จนเมื่อธรรมชาติได้พัดพานำโคลนดินหินทรายกรวดทับถมเพิ่มถมพูนจนกลายเป็นแผ่นดิน ปกคลุมด้วยหญ้าพงดงไม้และป่าชายเลน ส่งผลให้มีผู้คนอพยพมาตั้งถิ่นฐานสร้างบ้านแปงเมืองกัน ผืนดินที่แห้งนี้จึงกลับกลายเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ต่อการทำเรือกสวนไร่นา ประกอบกับอยู่ติดกับทะเล มีแม่น้ำลำคลองจำนวนมากมายเชื่อมต่อกัน จึงทำให้จังหวัดนี้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญหล่อเลี้ยงชาวกรุงเทพมหานคร ชาวไทย และชาวโลก เพราะผลิตผลได้ส่งออกจำหน่ายไปยังที่ต่างๆ นำความมั่งคั่งมาสู่ชนชาวสมุทรสาครตลอดมา

ในด้านพื้นที่การปกครอง จังหวัดสมุทรสาครมีอยู่ ๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน มีขนาดพื้นที่ทั้งจังหวัดประมาณ ๘๒๙.๒๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕๓๒,๐๐๕ ไร่ มีเขตแดนติดกับเขตบางขุนเทียน และเขตหนองแขมของกรุงเทพมหานคร ชื่อเดิมของจังหวัดสมุทรสาครคือบ้านท่าจีน ในรัชกาลของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระองค์ได้พระราชทานชื่อให้ใหม่ว่าเมืองสาครบุรี ในสมัยรัตนโกสินทร์ เมืองสาครบุรีมีฐานะเป็นอำเภอ จนกระทั่งถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลสมัย พณฯ นายปรีดี พนมยงค์ได้รวบรวมอำเภอสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดธนบุรี หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น ๆ จังหวัดสมุทรสาครก็จะเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานครด้วย เพราะคณะปฏิวัติ (จอมพลถนอม กิตติขจร) มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ ให้รวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า นครหลวงกรุงเทพธนบุรี และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ เปลี่ยนชื่อนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็น

กรุงเทพมหานคร แบ่งการปกครองออกเป็นเขตและแขวง แต่สำหรับ จังหวัดสมุทรสาครที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร เพราะได้มี พระราชบัญญัติแยกอำเภอทั้ง ๓ ออกจากจังหวัดธนบุรีไปตั้งเป็นจังหวัดขึ้น ใหม่ก่อนหน้าที่จังหวัดธนบุรีจะถูกผนวก ๒๕ ปี ดังนั้นอำเภอทั้ง ๓ นี้จึง กลายเป็นจังหวัดใหม่เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๔๙ เรียกชื่อว่า จังหวัด สมุทรสาคร

ความน่าสนใจของจังหวัดสมุทรสาครอย่างหนึ่งคือ ความหลากหลาย ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลให้สีสันทางศิลปวัฒนธรรมมีความโดดเด่น ทั้งนี้ ไม่นับรวมชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่ง เศรษฐกิจที่กระจายอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่ บรรดากลุ่มชาติพันธุ์ของจังหวัด สมุทรสาครประกอบด้วยชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากเขมร มอญ ลาว จีน ไช่ (ไทยทรงดำ) ฯลฯ ประชาชนเหล่านี้มีทั้งที่ตั้งถิ่นฐานรวมแหล่ง และ ที่อยู่ปะปนผสมผสานกันโดยเฉพาะในเขตชุมชนเมือง พื้นฐานวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ของแหล่งวัฒนธรรมนี้เกิดจากพระพุทธศาสนา เนื่องจากมี ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

ชาวไทยเชื้อสายมอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีอยู่จำนวนมากใน จังหวัดสมุทรสาคร และมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ทั้ง ๓ อำเภอ คือ ที่ชุมชนบ้าน บางปลา ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร ชุมชนแห่งนี้มีการจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์วัดบางปลาที่น่าสนใจ เพราะนำเสนอด้านศิลปวัฒนธรรมของ ชาวมอญ ชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง สมุทรสาคร ชุมชนแห่งนี้มีชาวไทยเชื้อสายมอญอยู่หนาแน่น และยังมี ความเป็นวัฒนธรรมมอญที่ได้รับผลกระทบจากภายนอกไม่มากนัก

การศึกษาชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญเน้นศิลปวัฒนธรรมด้านศิลปะ การแสดง โดยเฉพาะดนตรีและเพลง การเปิดแรกในงานดนตรีภาค สนามที่มีคุณค่าได้รับความร่วมมืออย่างดีมากจากพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ศิลปิน และบุคคลข้อมูลในพื้นที่

การเริ่มต้นของการวิจัยสนามในชุมชนตำบลพันท้ายนรสิงห์ ดินแดน ที่มีประวัติศาสตร์และตำนานเรื่องพันท้ายนรสิงห์ เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้า เลือ (สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ แห่งราชวงศ์บ้านพลูหลวง พ.ศ. ๒๒๔๖ - ๒๒๕๑) เสด็จทรงเปิดบริเวณปากน้ำเมืองสาครบุรีโดยเรือพระที่นั่งเอกชัย และเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากคลองโคกขามที่มีความแคบและกระแสน้ำ เขียว ยังผลให้ชนเรือพระที่นั่งกระทบกิ่งไม้จนหักตกลงน้ำ ในที่สุดพัน ท้ายนรสิงห์ก็ถูกลอบให้สมเด็จพระเจ้าเสือลงพระอาญาประหารชีวิต เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๒๔๗ ต่อมาจึงมีการสร้างศาลพันท้าย นรสิงห์ขึ้น กลายเป็นสถานที่สำคัญของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็เกิดชื่อ บ้านนามเมืองด้วยคือ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ นับเป็นอนุสรณ์และที่รำลึกถึง เหตุการณ์สำคัญดังที่กล่าวมาได้เป็นอย่างดี สำหรับการลงพื้นที่ศึกษาเกิด ขึ้นจากต้นเรื่องคือ นายสมชาย เอี่ยมบางยุง ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เพื่อทำการศึกษาและเก็บรวบรวมงานศิลปะการแสดงตามโครงการภูมิบ้าน

ภูมิเมือง ซึ่งผู้เขียนเป็นประธานคณะกรรมการของ โครงการนี้ พื้นที่ศึกษาคือชุมชนชาวมอญบ้านไร่ คณะ ที่เข้าศึกษาครั้งนี้มี ๕ คน คือผู้เขียน นายสมชาย เอี่ยมบางยุง ดร.มนัส แก้วบุษยา และทีมงานอีก ๒ คน ทำหน้าที่บันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียง

วัดบ้านไร่เจริญผล หมู่ที่ ๕ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นฐานปฏิบัติการของ คณะทำงานดนตรีภาคสนาม การศึกษาครั้งนี้ได้รับความ เมตตาและอนุเคราะห์จากพระครูรัตนธรรมโสภณ (สุทัศน์ ธีรจิตโต) นามสกุลเดิมลอยราษฎร์ (ท่านเกิด เมื่อ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๙) ดำรงตำแหน่งเจ้า อวาส และเจ้าคณะอำเภอขึ้นพิเศษ (ธรรมยุต) การ ที่ต้องกล่าวถึงวัดแห่งนี้เพราะวัดบ้านไร่เจริญผลมีความ สำคัญต่อชุมชนชาวมอญ ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดมอญ บ้าง วัดรามัญบ้าง วัดนี้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ มี พื้นที่ประมาณ ๑๙ ไร่ พื้นที่วัดติดคลองสองด้าน คือ คลองสนามชัย และคลองวัดบ้านไร่ นับเป็นศูนย์รวม และศูนย์กลางการจัดกิจกรรมประเพณีต่างๆ มาตั้งแต่ เริ่มสร้างวัดจนถึงปัจจุบัน

ชาวมอญของชุมชนวัดบ้านไร่เจริญผล มีบรรพชน เป็นชาวมอญในรัฐมอญ ประเทศพม่า หมู่บ้านเก่าใน ดินแดนเดิมเรียกว่าบ้านกู๋ กู๋ในภาษามอญหมายถึง ไร่ หรือสวนผัก เมื่อชาวมอญอพยพมาตั้งถิ่นฐานใหม่ใน บริเวณนี้จึงเรียกชื่อชุมชนให้เหมือนความหมายเดิมใน ภาษามอญว่าบ้านไร่ ท่านพระครูรัตนธรรมโสภณ อธิบายประวัติความเป็นมาว่า บรรพชนรุ่นคุณตาของ ท่านชื่อนายพูน เชิงสมหวัง เป็นชาบบ้านกู๋ ในสมัยนั้น เกิดสงครามระหว่างชาวมอญกับชาวพม่า เมื่อได้เทียบ เหตุการณ์ในสมัยนั้นเป็นช่วงที่เกิดสงครามระหว่างพม่า กับมอญและอังกฤษที่เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย พม่าแพ้ อังกฤษจนในปี ๒๔๐๐ พม่าต้องสถาปนาเมืองมณฑลเย่ ขึ้นเป็นเมืองหลวงใหม่ แต่ในที่สุดก็พ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิง ตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ รัฐบาลอังกฤษได้ผนวกดิน แดนพม่าทั้งหมดให้เป็นจังหวัดหนึ่งของอินเดียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๒๙ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่สับสนเพราะ ความพ่ายแพ้ของมอญกับพม่านั้น ชาวมอญจำนวนหนึ่ง จึงหนี และหนี ส่วนหนึ่งหนีเข้ามาทางจังหวัดตาก อีก ส่วนหนึ่งหนีเข้ามาทางจังหวัดกาญจนบุรี และเข้าสู่พื้นที่ ของจังหวัดสมุทรสาคร กระจายกันตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ หลายแห่ง เช่น ที่บ้านกระแจะ มหาชัย ท่าจีน ท่า

ฉลอม พุ่งครุ บ้านเกาะ บางปลา ฯลฯ ในเวลาต่อมาทางราชการจึงได้ออกเอกสารโฉนดให้แก่ชาวมอญ ปัจจุบันชาวมอญหลายครอบครัวยังคงเก็บโฉนดโบราณที่ออกปี พ.ศ. ๒๔๕๔ นั้นไว้เป็นอย่างดี

ชาวมอญในแผ่นดินใหม่ได้ร่วมกันสร้างวัดบ้านไร่เจริญผลขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์รวมจิตใจ และจัดกิจกรรมตามประเพณี เช่น ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีตักบาตรดอกไม้ การเล่นสะบ้า ประเพณีรำผี ประเพณีล้างเท้าพระ เป็นต้น สิ่งที่น่าสนใจหลายๆ ประการก็คือ บรรพชนของท่านพระครูรัตนธรรมโสภณ หลายท่านเป็นนักดนตรี รวมทั้งท่านพระครูรัตนธรรมโสภณเมื่อครั้งยังเป็นฆราวาสด้วย กลุ่มนักดนตรีชาวมอญรุ่นแรกๆ รับทอดเพลงดนตรีมาจากครูดนตรีชาวมอญดั้งเดิม และถ่ายทอดต่อมายังรุ่นสืบทอด มีชื่อที่รวบรวมได้บ้างคือ นายเรือง นายกลาย นายดำรง นายชาย นายกุ้ทองดี นายพัน เชิงสมหวัง นายแจ้ เชิงสมหวัง และนายฉวน สัตย์สมนึก เป็นต้น สำหรับนายแจ้ เชิงสมหวัง เป็นครูคนหนึ่งที่สอนดีดจะเข้ให้แก่ศาสตราจารย์นายแพทย์สุเชษ คชเสนี ส่วนนายพัน เชิงสมหวังเป็นบิดาของท่านพระครูรัตนธรรมโสภณ

นายพัน เชิงสมหวัง (บิดา) และพระครูรัตนธรรมโสภณ

นักดนตรีอาวุโสอีกท่านหนึ่ง ที่คณะวิจัยสนามต้องนั่งเรือล่องตามเส้นทางลำน้ำคลองสนามชัยไปพบ ได้สัมผัสกลิ่นอายความเป็นบ้านไร่ในอดีต เพราะสองฝั่งคลองยังคงมีสภาพไม่แตกต่างจากอดีตมากนัก นอกจากการสัญจรทางน้ำที่ลดความสำคัญลงไปมากเมื่อ

มีถนนสายพระราม ๒ ตัดผ่านและอยู่ไม่ไกลจากชุมชนบ้านไร่เท่าใดนัก บ้านของนักดนตรีอาวุโสท่านนี้ ที่ได้รับข้อมูลจากท่านพระครูรัตนธรรมโสภณ และเป็นบุคคลข้อมูลซึ่งสัมภาษณ์ที่วัดบ้านไร่เจริญผล คือบ้านของนายสุข ทองดี

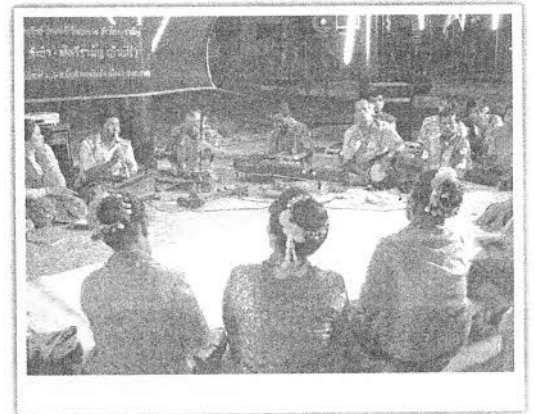
นายสุข ทองดี เป็นนักดนตรีมอญอาวุโสสูงสุดของชุมชนมอญที่บ้านไร่ เกิดเมื่อวันศุกร์ ปีมะเมีย ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๖๑ มีอายุย่าง ๙๐ ปี เป็นบุตรของนายกุ้ทองดี กับนางก๊ะ ทองดี (ลอยมันคง) มีพี่น้อง ๕ คน ผู้ชายมี นายหนู นายสุข นายเสริม ผู้หญิงมี เฉลิม สว่า ทุกคนมีความสามารถในการเล่นดนตรีสืบทอดจากนายกุ้ทองดี ซึ่งมีวงดนตรีของตนเองรับงานบรรเลงทั่วไป โดยเฉพาะงานตามประเพณีของชาวมอญ นายกุ้ทองดี มีความสามารถในการบรรเลงดนตรีมอญเกือบทุกชนิด ยกเว้นจะเข้ แต่สำหรับนายสุขแล้ว มีความสามารถทุกอย่าง ทั้งระนาด จะเข้ ซอด้วง ซออู้ ซอหมอลอย อะโหลด (ขลุ่ยมอญ) ทั้งยังสามารถสร้างขลุ่ยอะโหลดไว้ใช้เอง โดยให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการสรรหาไม้ไผ่ การใช้เทคนิคการวัดระยะเจาะรู ปรับแต่งระดับเสียงของแต่ละขลุ่ย และจากการสืบทอดของนายสุข ทองดี เป็นเครื่องยืนยันถึงความสามารถในการเล่นจะเข้ ซอด้วง ที่เข้ากันได้เป็นอย่างดี ทั้งๆ ที่หลายๆ คนในชุมชนให้ข้อมูลว่านายสุขเริ่มจดจำอะไรไม่ได้แล้ว แต่ในความเป็นจริงกลับตรงกันข้าม เพราะข้อมูลต่างๆ ออกมาจากความทรงจำ แม้ว่าต้องพูดภาษาไทยปนภาษามอญสอดแทรกกันบ้างระหว่างการสนทนา แต่บุตรหลานและเพื่อนๆ ชาวมอญที่เข้าพื้นที่ด้วยกันก็ช่วยแปลเสริม สร้างความสมบูรณ์ในการลำดับเรื่องได้เป็นอย่างดี

ระดับเสียงที่นายสุข ทองดี ชายวัย ๙๐ ปี เอียงหูฟังแต่ละเสียงอย่างตั้งใจนั้นผสมด้วยความสุขสมชอบตัว และเมื่อเสียงเทียบเข้ากันได้ดีระหว่างจะเข้กับขลุ่ยอะโหลดแล้ว นายสุข ทองดีก็พูดออกมาว่า เสียงมันกินกันแล้ว ซึ่งคำว่า กิน นี่เป็นคำศัพท์ที่บ่งบอกถึงสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อปิดรูเสียง ๓ กี่ว่าเสียงนี้เรียกว่า เสียงตังเปาะ ปิดนิ้วที่รูขลุ่ยทุกเสียงก็บอกว่ามันคือ เสียงตังอะราว เพลงที่นายสุข ทองดี เป่าขลุ่ยอะโหลดบ้าง ดีดจะเข้บ้าง สีซอด้วงบ้างนั้น มีหลายเพลง ทั้งเพลงแขกมอญ เพลงสามเล่า เพลงสินวล เพลงมอญกละ หากพิจารณาทุกท่วงทำนองเพลงแล้ว ก็พบว่ามีความแตกต่างไปจากเพลงที่วงดนตรีไทยทั่วไปบรรเลงกัน เพราะเพลงทั้งหมดนั้นคิดเป็นมอญสืบทอดต่อๆ กันมาจากเมืองมอญเมื่อก่อนปี พ.ศ. ๒๔๐๐ จึงเป็นประเด็นความรู้เชิงสงสัยที่ทำหยาการศึกษาเปรียบเทียบ ทั้งนี้เพราะนอกจากนายสุข ทองดีแล้ว ก็ยังมีศิลปินดนตรีชาวมอญและนักร้องเพลงมอญที่สืบสานกันอยู่ หากจะกล่าวว่่านักดนตรีมอญเรียนรู้เพลงเหล่านั้นจากนักดนตรีไทย แต่นักดนตรีมอญที่ใช้บรรเลงกันมาไม่ขาดสาย ทั้งยังเป็นเพลงสำคัญที่ต้องเล่นก่อนทุกครั้ง ความรู้เชิงสงสัยนี้จึงต้องรอวันเวลาของมิติทางวิชาการดนตรีของนักดนตรีวิทยาในการที่จะเข้าไปเปิดเล่มความรู้ภาคสนามเล่มใหม่

ในภาคค่าของการทำงานดนตรีภาคสนาม คณะนักวิจัยทุกคนต่างแปลกใจกับกองกำลังศิลปินมอญที่หนุ่มมั่งคั่งวัยวัฒนธรรมกัน เพราะบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงได้ศาลาการเปรียญของวัดบ้านไร่เจริญผล ติดไฟสปอร์ตไลท์ส่องแสงสว่างจ้า ไฟหลอดนีออนหลากสีตกแต่งตามเสาเรียงรายกันไป มีแถวของหนุ่มๆ และสาว ๆ ชาวมอญ ที่แต่งกายถูกต้องตามวัฒนธรรมมอญ สวมงามอร่ามตา เพื่อเล่นทอยสะบ้า อีกมุมหนึ่งเป็นการร้องและรำมอญ มีวงดนตรีที่ชาวมอญเรียกว่าวงมโหรีรำมัญ มีป้ายผ้าเขียนไว้ว่า "อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทย - รามัญ สะบ้า - มโหรีรำมัญบ้านไร่" จากนั้นก็มีพิธีกรสาว อธิบายและนำรายการเป็นระยะๆ สลับกับการร้องเพลงมอญด้วยภาษามอญแท้ๆ วงดนตรีมีนักดนตรีหลายคนบรรเลงจะเข้ ซอด้วง ซออู้ ขลุ่ยสะล้อ โทน ฉิ่ง ฉาบเล็ก บรรเลงต่อเนื่องกัน จนถึงช่วงดึกจึงเปลี่ยนเป็นเพลงสมัยนิยมที่ร้องด้วยภาษามอญ และภาษาไทย เพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างความเก่ากับความใหม่ที่สามารถอยู่ร่วมกัน

กองกำลังมอญนี้เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพรวมของการนำเสนอศิลปวัฒนธรรม เพราะว่าการแสดงในค่ำคืนที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ นั้น มีความสมบูรณ์เท่ากับการจัดงานในเทศกาลสงกรานต์ที่ชาวมอญจัดกันในเดือนห้า หรือเมษายนของปี ศิลปินดนตรี นักร้อง นักรำ หนุ่มมอญสาวมอญที่สาธิตจับคู่การเล่นสะบ้ากันอย่างสนุกสนาน รามๆ จากที่นับแล้มากกว่า ๓๐ คน มีการส่งถ้วยเตี้ยวยกร้านมาเลี้ยงฟรี มีชาวบ้านที่เข้าร่วมชมสิบกว่าคน ในขณะที่มีคณะวิจัยสนามทำงานกันเพียง ๕ คนเท่านั้น เป็นการต้อนรับและแสดงทางวัฒนธรรมที่ยิ่งใหญ่จริงๆ เมื่อการบรรเลงและการแสดงสิ้นสุดลง ทุกคนก็มีความสุขกับการบันทึกภาพร่วมกัน พร้อมๆ กับการรับประทานถ้วยเตี้ยว ดึกมากแล้ว ท่านพระครูรัตนธรรมโสภณได้ลงมาสอบถามการทำงาน และออกปากว่าเป็นการจัดที่กระชั้นมาก หากบอกไว้ก่อนล่วงหน้าก็น่าจะดีกว่านี้ ทำให้คณะทำงานทุกคนต้องกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน ตลอดจนศิลปินและชาวมอญทุกๆ คน

เพลงดนตรี การรำมอญ การเล่นสะบ้าของชาวบ้านไร่ นับเป็นศิลปวัฒนธรรมที่งดงามและสมบูรณ์ สิ่งดีๆ ของชาวมอญบ้านไร่นี้ผู้คนจากสังคมภายนอกรู้จักกันน้อยมาก ต่างจากการรู้จักวัฒนธรรมมอญของชาวมอญที่เกาะเกร็ด จังหวัดปทุมธานี ชาวมอญที่พระประแดง หรือชาวมอญที่บางกระบือ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่อยู่ไม่ไกลจาก

ชุมชนบ้านไร่เท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่พบเห็นคือวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงที่นำเสนอในบทความนี้เป็นภาพสะท้อนที่บ่งบอกว่า ศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้านไร่ยังมีชีวิตบนวิถีชน ต่างจากหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่สูญหายไปแล้ว และเพื่อความไม่ประมาท ชาวชุมชนบ้านไร่เองก็ต้องหาทางดำรงให้คงอยู่ต่อไป ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมเมืองจากกรุงเทพมหานครที่มีเขตแดนติดต่อกัน และง่ายต่อการก้าวกระโดดศิลปวัฒนธรรมของชาวมอญบ้านไร่แห่งนี้ :]]

ผู้เขียนขอกราบมัสการ ขอบพระคุณพระครูรัตนธรรมโสภณ (สุทัศน์ ธีรจิตโต) เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่เจริญผล ขอขอบคุณบรรดาศิลปิน และบุคคลข้อมูลชาวมอญทุกท่าน ในการศึกษาดนตรี เพลง และรำมอญครั้งนี้